

**Силабус навчальної дисципліни
«Міжнародно-правові стандарти захисту діяльності
журналіста»**

**Галузь знань: 06 «Журналістика»
Спеціальність: 061 «Журналістика»**

Рівень вищої освіти (перший (бакалаврський),	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента ОП
Курс	4 (четвертий)
Семестр	3 (сьомий)
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	4 кредити / 120 годин
Мова викладання	українська
Що буде вивчатися (предмет вивчення)	<p>Закріплені у міжнародно-правових актах, принципи та норми, що забезпечують свободу вираження поглядів, права і свободи журналістів та їх захист, особливості механізму міжнародно-правового захисту професійної діяльності журналістів.</p> <p>Найголовніші напрями міжнародного регулювання професійної діяльності журналістів, серед яких: захист журналістики та безпека журналістів й інших медіаучасників; захист і сприяння розслідувальній журналістиці; захист журналістів в умовах конфліктів і тиску.</p> <p>Основні джерела міжнародного права, що регулюють діяльність журналістів; основні положення базових міжнародно-правових джерел, що закріплюють принципи та правила поведінки журналістської діяльності, права і свободи журналістів, міжнародно-правові стандарти захисту журналістської діяльності тощо.</p>
Чому це цікаво/треба вивчати (мета)	<p>Метою дисципліни: формування у майбутніх фахівців у сфері журналістики чітке уявлення про права та свободи журналістів, що реалізуються в процесі їх професійної діяльності і які закріплені у міжнародно-правових джерелах та забезпечуються механізмом міжнародно-правового захисту.</p>
Чому можна навчитися (результати навчання)	<p>Студент набуває знання про:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особливості та види професійної діяльності журналістів • Права і свободи журналістів • Етичні принципи діяльності журналістів • Міжнародно-правові стандарти захисту журналістів: його принципи та норми, інститути та напрямки • Механізм міжнародно-правового захисту діяльності журналістів, його принципи та норми, інститути та напрямки.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти набуває наступних компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> • узагальнювати та систематизувати отриманні знання з міжнародно-правових стандартів, що захищають діяльність журналістів; • орієнтуватися в основних міжнародно-правових документах з питань захисту прав людини, зокрема права на свободу слова та

	<p>на інформацію; забезпечення журналістської діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати знання з міжнародно-правової джерельної бази у практичній журналістській діяльності та її захисту від посягань; • уникати ситуацій, коли журналіст/мас-медіа може порушити законодавство чи потрапити в небезпеку • володіти спеціальною термінологією у обсязі, достатньому для вільного використання її у практичній роботі, в тому числі іноземною мовою.
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Зміст дисципліни: Вступ у дисципліну. Поняття, мета та завдання дисципліни. Ознайомлення студентів із системою оцінювання. Поняття, особливості, види та ризики журналістської діяльності у сучасному світі. Сучасні тенденції у розвитку журналістики. Поняття та види прав людини. Права журналіста у світлі прав людини. Основні джерела, в яких закріплені базові міжнародно-правові стандарти прав людини. Поняття та види міжнародного права та міжнародно-правового захисту прав людини. Право на свободу інформації як одне з основних прав людини і як інститут міжнародного права та міжнародні стандарти журналістської діяльності. Інформаційні права і свободи як фундаментальні основи інформаційного правопорядку. Право на свободу інформації як одне з основних прав людини. Право на свободу інформації як інститут міжнародного права. Міжнародні договори, що є джерелами міжнародного інформаційного права: угоди з питань захисту прав людини, які закріплюють права і свободи в інформаційній сфері. Міжнародний інституційний механізм регулювання діяльності засобів масової інформації та журналістів. Інституційний механізм універсального рівня. Резолюції ГА ООН: 110 (II) від 3 листопада 1947 р. «Заходи, що повинні вживатися проти пропаганди та розпалювачів нової війни» та 127 (II) від 15 листопада 1947 р. «Невірна та спотворена інформація», Декларація ЮНЕСКО про засоби масової інформації. Основні принципи нового інформаційного міжнародного порядку. Резолюція ПА «Захист свободи слова та інформації в Інтернет та онлайн ЗМІ», 2012. Стандарти Ради Європи, Європейського Союзу та ОБСЄ. Стандарти Ради Європи. Європейська конвенція з прав людини як юридично обов'язковий договір. Сфера та особливості застосування статті 10 «Свобода вираження поглядів» Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Стандарти Європейського Союзу. Свобода вираження поглядів та право на інформацію у практиці Європейського суду з прав людини. Представник ОБСЄ з питань свободи засобів масової інформації. Американська та Африканська системи захисту прав людини. Захист права журналістів на свободу інформації та захист журналістських джерел.</p> <p>Зміст права на свободу інформації. Документи Ради Європи як міжнародне законодавство і як реальні міжнародно-правові засоби забезпечення і захисту прав журналістів. Права журналіста, закріплені у Резолюція РЄ «Про етичні принципи журналістики», 1993 та Резолюції РЄ № 2 «Свободи журналістів і права людини», 1994 р. Зміст права журналіста на інформацію: право на доступ, отримання та поширення інформації. Декларація РЄ «Про свободу вираження поглядів та інформації». Зв'язок між етичними принципами, правами та функціями журналістики. Етика та саморегулювання в журналістиці. ЗУ «Про інформацію», 1992 р.</p>

	<p>Захист персональних даних та його вдосконалення як обов'язок держави і предмет державно-правового регулювання. Зв'язок захисту персональних даних із захистом прав та свобод людини та права на повагу до приватного життя. Право на приватність: сфера застосування, підстави і критерії обмеження. Баланс між правом на свободу висловлювання і правом на захист приватності. Статті 8, 9, 10 Європейської Конвенції 1950 р. про гарантії діяльності засобів масової інформації та журналістів (ст.25) Захист журналістських джерел. Поняття та таємниця журналістських джерел. Рекомендація No R (2000) 7 "Про право журналістів не розкривати свої джерела інформації". Захист права журналіста на доступ до публічної інформації. Значення права на доступ до публічної інформації. Доступ до інформації як невід'ємна частина забезпечення функціонування демократичного режиму. Відмінності права на доступ до публічної інформації від права на інформацію. Базові принципи права на доступ до публічної інформації в міжнародно-правових документах. Основні положення: Рекомендації Парламентської Асамблеї Ради Європи № 854 (1979) «Про доступ громадськості до державної документації та свободу інформації», Європейські стандарти ефективного захисту журналістики, безпеки журналістів та інших медіаучасників.</p> <p>Проблема свободи, плюралізму та незалежності ЗМІ. Рекомендація CM/Res (2018)1 Комітету Міністрів державам-членам щодо плюралізму медіа та прозорості медіавласності. Ризики плюралізму медіа: фрагментація і посилення поляризації суспільства. Мережа інтернет як фактор ризиків та порушень, пов'язаних із конфіденційністю, поширенню певних форм переслідувань, ненависті та підбурювання до насильства, зокрема, за ознакою статі, раси та віросповідання.</p> <p>Міжнародно-правовий захист журналіста у період збройного конфлікту. Поняття та загальні положення МГП. МГП та захист жертв збройних конфліктів. Відповідальність за дотримання зобов'язань по міжнародному гуманітарному праву. Особливість відповідальності журналістів за дотримання норм МГП. Загальний підхід міжнародного співтовариства та відображення ролі МГП у захисті журналістів у Резолюція Ради Безпеки ООН 1738 (2006): особливості правового статусу, основні положення. Відмінність статусів «воєнні кореспонденти» і «незалежні професійні журналісти». Джерела МГП щодо захисту журналістів.</p> <p>Декларація про безпеку журналістів і працівників засобів масової інформації в ситуаціях збройного конфлікту: основні положення.</p> <p>Види занять: лекції, практичні заняття, самостійна робота.</p> <p>Методи навчання: навчальні дискусії, мозкова атака, презентації, кругли столи, ділові ігри, вирішення задач.</p> <p>Форми навчання: денна.</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти у курсах Медіакомунікації в умовах воєнних дій, Фотожурналістика, Правозахисна журналістика, Інтернет-журналістика</p>
<p>Пореквізити</p>	<p>Знання з дисципліни можуть бути використані при вивченні таких курсів, як Медіапродюсування, а також при написанні кваліфікаційної роботи.</p>
<p>Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду</p>	<p>Навчальна та наукова література: Науково-технічна бібліотека НАУ:</p>

<p>НТБ НАУ</p>	<p>1. Гуйван, О. П. Міжнародно-правове регулювання інформаційних відносин / О. П. Гуйван // Правові новели. 2018. № 4. С. 92–99. URL: : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/</p> <p>2.Збірник документів Ради Європи: безпека журналістів. URL: https://rm.coe.int/16806b5970</p> <p>3. Полетило, К. С. Інформаційні права і свободи людини та їх судовий захист у конституційних нормах країн ЄС (2004–2013 роки вступу) : монографія / К. С. Полетило. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 192 с.</p> <p>4. Посібник з безпеки для журналістів: Посібник для репортерів у небезпечних зонах, 2022. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381168</p> <p>5. Стандарти Ради Європи у сфері медіа. Законодавчий бюлетень. Київ – 2005. - https://old.archives.gov.ua/International/R_E_final.pdf</p> <p>6. Шумило І.А. Міжнародна система захисту прав людини: навч. посібник. Київ, 2018.</p> <p>7. Як захистити журналістів та інших медіаучасників?: Посібник з імплементації Основних вказівок Рекомендації CM/Rec(2016)4 щодо захисту журналістики й безпеки журналістів та інших медіаучасників. Рада Європи, травень 2021.</p> <p>Репозитарій НАУ:</p> <p>1. Широкова-Мурараш О.Г. Історичний досвід України інтеграції у євросійський простір /Матеріали УІП міжнародної науково-технічної конференції «Авіа-2007», 25-27 квітня 2007 р. Т. 3. С. 71.64-71.65. – URL: http://www.lib.nau.edu.ua/search/Details.aspx?id=167648&lang=uk-UA</p> <p>2. Shirokova-Murarash O.G. The dilemma of interrelation of institutional cosmopolitanism and state sovereignty under human rights defense / O.G Shirokova-Murarash., K.O. Bezarova //Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. – 2014. - Т. 3. – С.184-191.</p> <p>3. Широкова-Мурараш О.Г., Патюк С.О. Складнощі юридичної кваліфікації примусового переміщення українських дітей на територію росії. Український часопис міжнародного права. Спецвипуск присвячений 30-річчю Української асоціації міжнародного права. Інститут міжнародних відносин КНУ ім. Тараса Шевченка. К, 2023: с. 193-198.</p> <p>4. Nataliia Korchak, Maryna Velykanova, Olga Klepikova, Olga Shyrokova-Murarash, Daria Kibets. Artificial Intelligence: Legal Status Determination. Revista de Direito, Estado e Telecomunicações (Law, State and Telecommunications Review). Vol. 14. No. 2. 2022.</p>
<p>Локація та матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Аудиторний фонд Факультету міжнародних відносин (7 корпус), навчальна лабораторія кафедри реклами та зв'язків з громадськістю, яка оснащена сучасною комп'ютерною технікою та обладнанням для проведення лекційних і практичних занять.</p>
<p>Семестровий контроль, екзаменаційна методика</p>	<p>Диференційований залік</p>
<p>Кафедра</p>	<p>Кафедра журналістики</p>
<p>Факультет</p>	<p>Факультет міжнародних відносин</p>

Викладач(і)	 <p> ШИРОКОВА-МУРАРАШ ОЛЬГА ГЕННАДІЇВНА Посада: доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю ФМВ Науковий ступінь: кандидат історичних наук Вчене звання: доцент Профайл викладача: http://fmv.nau.edu.ua/structure/department_ua/k_rzg/професорсько-викладацький-склад/ Тел.: 406-77-85 E-mail: olha.shyroкова-murarash@npp.nau.edu.ua Робоче місце: 7. 215 </p>
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс
Лінк на дисципліну	